

reportatge fotogràfic

Els últims escenaris de Walter Benjamin

>> La ruta Lister, des de Banyuls, és un camí difícil, feixuc i costerut.

Text > **FERNANDO AIZPUN**

Walter Benjamin, un dels pensadors més importants del segle xx, va perdre la vida el 26 de setembre de 1940, al seu pas per Portbou, mentre intentava fugir dels perseguïdors que l'aguaitaven. Hem recreat en un diari imaginari el seu recorregut per aquests escenaris de l'Alt Empordà, fent veure que l'acompanyem en els seus darrers instants. Pensem que és una de les millors maneres d'aproximar-nos a aquest episodi, d'entendre la bellesa enigmàtica i torbadora d'indrets com Portbou, que són per a alguns els escenaris de la seva tragèdia, l'últim trajecte al costat dels «sense pàtria», els desterrats i els desesperats.

24 de setembre de 1940. Arribem a l'estació de Portvendres a l'alba. Només un camí a Espanya des

de Banyuls: la ruta Lister, difícil i feixuga. Primer va ser camí de contrabandistes i després dels vençuts i desterrats. Hi ha molt de risc, però «l'autèntic risc seria no anar-hi», sentència Walter Benjamin.

Ens acompanyen Henny, la fotògrafa de mirada tràgica i enigmàtica, i el seu fill Joseph, de disset anys. A la tarda decidim reconèixer el terreny. Després de tres hores de camí arribem a un altiplà amb set pins. Walter Benjamin s'estira sobre l'herba i ens diu que no vindrà amb nosaltres. Passarà la nit aquí. Apesarat, tornem a Banyuls. L'actitud de Walter Benjamin ens depassa.

25 de setembre. Emprenem la marxa abans de la sortida del sol. Ens ajuntem amb els pagesos que van a veurem. Cap a les set trobem el filòsof. No ens costa gens distingir-ne la silueta característica, el cabell esvalotat,

>> *Emprenem la marxa abans de la sortida del sol.*

Fotos > **JON IKER AIZPUN**

la mirada desorientada. Raciona les forces; cada deu minuts planeja una parada metòdica. Per fi assolim el cim, veiem Espanya. La baixada és costeruda, però el ritme s'accelera. Albirem l'estació.

Ens dirigim a la comissaria de duanes. El comissari sentència el nostre destí: la legislació ha canviat recentment i els «sense pàtria» no poden entrar al país.

Sortim d'aquell edifici sinistre, Walter Benjamin no diu res. Sembla absort, derrotat. Ens dirigim a l'Hotel de França. Walter Benjamin no es troba bé, respira amb dificultat. Criden el metge, que resideix a prop. El seu estat és preocupant.

26 de setembre. Som a l'hotel. Al matí, molt d'hora, se sent un batibull. Henny ens diu que Walter Benjamin està malament, que no sap si es va prendre alguna cosa a la nit, quan ja havia marxat el metge. Tot el dia se sent

entrar i sortir gent de l'hotel, policies, gent de paísà.

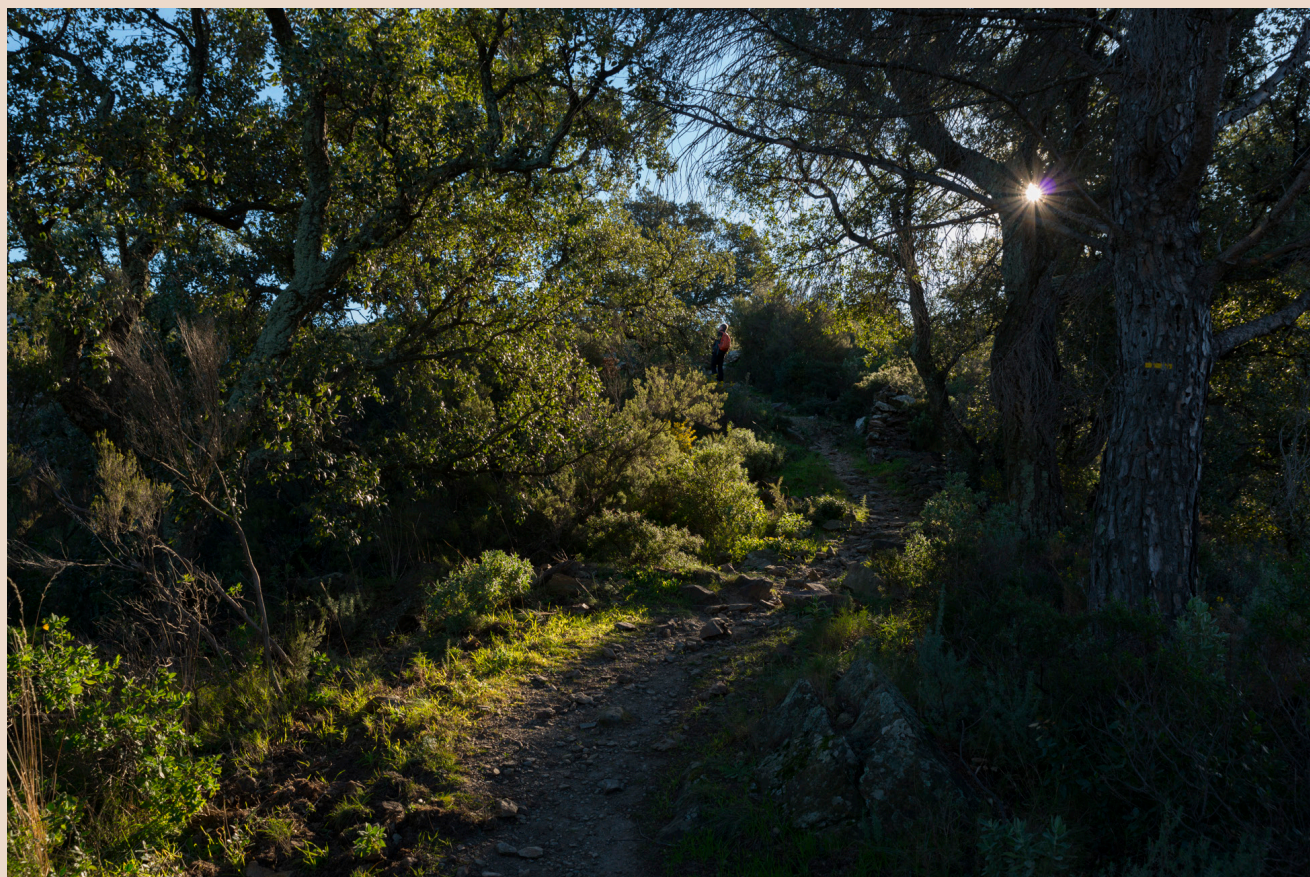
27 de setembre. Henny ens comunica que Walter Benjamin ha mort durant la nit. El doctor ha signat l'acta de defunció a les 22 hores. L'endemà l'enterraran en un nínxol de lloguer. Ella s'encarrega d'abonar, amb els diners que tenia el filòsof, la quantitat per cobrir les despeses.

28 de setembre. Avui és dissabte. Sis homes del poble venen a buscar el cadàver de Walter Benjamin en un carro per dur-lo al cementiri. Anys després, les seves restes seran traslladades a la fossa comuna. Als altres ens deixaran entrar a Espanya. Volem acomiadar Walter Benjamin amb la Henny i en Joseph.

Tanquem la cancella del cementiri. A la placeta hi ha l'entrada a un passatge. Al final de l'escala, el memorial de Dani Karavan trenca violentament el mar.

>> *La vinya, el meravellós símbol del plaer negat.*

>> *L'altiplà dels set pins.*

>> Una de les cruïlles per on va passar el filòsof.

>> Indrets en què els rocs guanyen la partida a la vegetació.

>> En arribar al cim, veiem Espanya i el mar de nou.

>> Entre les vies del tren i el poble.

>> A poc a poc albirem l'estació, el lloc on comencen uns recorreguts i finalitzen uns altres.

>> Ens endinsem al carrer del Mar i hi trobem l'hotel.

>> La làpida de Walter Benjamin al cementiri de Portbou.

>> Al final de l'escala, el memorial de Dani Karavan trenca violentament el mar.